

з банкрутством, конче необхідними є знання у сфері економіки та аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств.

Література

1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Ришелюк А.М.. – К.: Каннон; АСК. – 2001. – 1104с.

2. Шершеневич Г.Ф. Курс торгового права / Шершеневич Г.Ф. – М.: Издание братьев Башмаковых, 1912. – Т. 4: Торговый процесс. Конкурсный процесс. – 596 с.

УДК 346.5 (043.2)

Степанова Ю.О.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Корчак Н.М., к.ю.н, доцент.

ПІДПРИЄМСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА: ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ

Домінуюче місце серед суб'єктів господарського права належить такому суб'єктові, як підприємство. Це зумовлено особливими економічними і соціальними функціями підприємства в економічній системі, а саме функціями товаровиробника, який задовольняє суспільні потреби у продукції, роботах та послугах.

Різноплановість поняття "підприємство" просліджується за кількістю підходів напрямів розгляду цього поняття.

У праці О.В. Прущак зроблено спробу згрупувати вивчені ним концепції визначення поняття "підприємство" у межах трьох підходів:

- технологічного;
- інституційного;
- підприємницького. [3]

Концепцією технологічного підходу є підприємство як цілісна неподільна система, носій виробничої функції, головним завданням якої є трансформація ресурсів у готову продукцію.

Ідеєю інституційного підходу є:

♦ ототожнення сутності підприємства зі специфічною формою, яка відокремилася внаслідок суспільного поділу праці та організаційно

поєднує у часі та просторі в певних пропорціях необхідні для виробництва ресурси.

♦ притаманне для інституційного підходу визначення підприємства як системи прав (на матеріальні та нематеріальні активи, ресурси підприємства) та відносин між різними учасниками на основі легітимних контрактів, дозволяє виділити юридичну специфіку у визначенні підприємства як учасника суспільних відносин.

Сутність підприємства у межах такого підходу розкривається у праці А.В. Бризгаліна, який зазначає, що підприємство – це сума речей, прав або фактичних відносин, які через участь суб'єкта прав пов'язані в організаційну єдність; [1. 73]

♦ соціальна спрямованість інституційного підходу полягає в ідеї, що основою діяльності будь-якого підприємства є соціальна взаємодія та комунікації.

Поєднуючи складові ідеї інституційного підходу отримуємо поняття підприємства як системи контрактів і взаємовідносин між людьми та як суб'єктів відносин "підприємство-підприємство" у зовнішньому середовищі.

Підприємницький підхід до визначення поняття "підприємство" ґрунтується на тому, що головним питанням діяльності підприємства вважає вибір раціонального рішення в суперечливих та мінливих умовах зовнішнього середовища. Вибір такого рішення здійснюється за допомогою моделювання як зручного способу вивчення складних об'єктів, в тому числі і підприємств як соціально-економічних явищ та процесів, що в них відбуваються. [3].

Проводячи аналіз багатогранності поняття "підприємство" можна визначити, що підприємство – це самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади, органом місцевого самоврядування або іншим суб'єктом для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної та іншої господарської діяльності. [3. 41]

Виділяють такі ознаки підприємства, які групують за класифікаційними ознаками як:

- правові;
- цільові;
- структурні.

Правові ознаки:

♦ відособленість (адміністративна самостійність) – замкнутість

внутрішніх процесів та наявність границь, що відділяють підприємство від зовнішнього оточення; юридичне оформлення (державна реєстрація), наявність та недоторканність майна;

◆ ініціативність – вільний вибір виду діяльності та виду продукції, спроможність здійснювати підприємницьку діяльність за власним бажанням та на власний ризик;

◆ економічна самостійність – спроможність відшкодувати всі затрати підприємства за рахунок його доходів та генерувати позитивний фінансовий результат як власне джерело подальшого розвитку;

◆ відповідальність – спроможність нести обов'язки та відповідати за своїми боргами перед кредиторами.

Цільові ознаки:

◆ цілеспрямованість – спроможність формування цілей діяльності підприємства та прагнення їх досягти;

◆ холізм – наявність спільних цілей, які мають бути формалізовані, агреговані та зіставлені за їхньою відносною важливістю щодо досягнення загальної мети.

Структурні ознаки:

◆ складність – наявність значної кількості та різноманітності зв'язків як між елементами внутрішньої структури підприємства, так і із зовнішнім середовищем;

◆ ієрархічність (підпорядкованість) – наявність в організаційній структурі вертикальних рівнів управління (вищого, середнього, нижчого);

◆ поліархічність – наявність горизонтальної координації, за якою взаємодіють працівники, що не підпорядковані один одному і стоять на одному ієрархічному рівні або мають однакову посаду.

В узагальненому вигляді підприємство постає у якості відкритої ієрархічно-полархічної інтеграційної цілісності, що має певну свободу вибору форм діяльності, складається із сукупності функціональних елементів, зв'язків між ними та діє задля досягнення встановлених соціально-економічних цілей у певні строки та в конкретних умовах під впливом чинників як внутрішнього, так і зовнішнього середовища в очікуванні вигоди у різних її формах на користь власників та представників контактних аудиторій. Виявлені характерні особливості підприємства ще раз підкреслюють складність та багатогранність цього феномену та дозволяють сформулювати більш просторе уявлення про умови та мету його існування.

Література

1. Брызгалин А. В. Понятие и сущность субъекта предпринимательской деятельности как участника гражданско-правовых отношений / А. В. Брызгалин // Правоведение. – № 1. – С. 73-76.

2. Господарський кодекс України. Чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 1 вересня 2012 р.: (офіційний текст).- К.: Вид. Паливода А.В., 2012. –212 с.

3. Прущак О. В. Устойчивость развития продовольственного комплекса региона: теория, методология, практика : дисс. ... докт. экон. наук : 08.00.05 / О. В. Пруща. – Саратов : Саратов. гос. соц.-экон. ун-т, 2003. – 339 с

4. Шнейдер А. Эволюция компаний / А. Шнейдер // Менеджмент и менеджер. – 2003. – № 6. – С. 4-11.

УДК 346.3

Тимошук І.О.,
студентка,

Національний університет ДПС України, м. Ірпінь
Науковий керівник: Мілімко Л.В., к.ю.н., доцент

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Поряд із зобов'язаннями з передачі земельних ділянок у власність вітчизняним законодавством передбачається зобов'язання по передачі землі в користування. Ці зобов'язання становлять самостійну групу правовідносин, особливістю яких є їх строковий характер і збереження за первісним власником права власності або іншого речового права на земельну ділянку [8]. Крім того, актуальність теми зумовлена тим, що оренда, зберігаючи за власником право верховного розпорядження, припускає передачу орендарю господарських компетенцій управління, володіння, користування земельною ділянкою, внаслідок чого у нього виникає економічний інтерес по його ефективному використанню.

Серед сучасних наукових досліджень, присвячених окремим аспектам оренди земель, належить виділити праці В.І.Андрейцева, І. А. Дмитренка, П. Ф. Кулинича, В.В.Носіка, О.О.Погрібного, В.І.Семчика, Н. І. Титової, В. І. Федоровича, М. В. Шульги, В. В. Янчука, В. З. Янчука та інших науковців.